

Hunze en Aa's renoveert sluisen

Het Waterschap Hunze en Aa's heeft in zijn Beheerplan vastgelegd dat het zijn verantwoordelijkheid neemt als het gaat om het behoud van cultuurhistorisch watererfgoed. Daartoe is enkele jaren geleden het complete watererfgoed geïnventariseerd en gewaardeerd. In het kader van dat beleid werd onlangs besloten tot een grootscheepse renovatie van twee sluisen. Het gaat om een sluis in het Verlengde Oosterdiep bij Barger-Compasuum en een sluis in het Scholtenskanaal bij Klazienaveen-Noord. Beide dateren uit het begin van de vorige eeuw. Hun functie hadden ze al geruime tijd verloren en daarom waren ze in verval geraakt. Jammer, omdat de sluisen tot belangrijke beeldbepalende elementen behoren in de omgeving van beide dorpen. Daarom gaat Waterschap Hunze en Aa's ze in samenwerking met de gemeente Emmen opknappen. Ook de provincie Drenthe en de provinciale gebiedscommissie participeren in het project, waarmee een budget van 250.000 euro is gemoeid. Het werk wordt in de zomer van 2010 uitgevoerd.

Leeghwater en het Haarlemmermeer

Op 11 december 2009 vond in Hoofddorp de presentatie plaats van het boekje *Leeghwater en het Haarlemmermeer*. Het gaat om een coproductie van de Vrienden van de Hondsbosche, kring voor Noord-Hollandse waterstaatsgeschiedenis, en het Hoogheemraadschap

Afb. 1. De te restaureren sluis in het Verlengde Oosterdiep bij Barger-Compasuum (foto Waterschap Hunze en Aa's).

van Rijnland. *Leeghwater en het Haarlemmermeer* bevat een complete hertaling in hedendaags Nederlands van het befaamde *Haarlemmermeerboek* uit 1643 verzorgd Marijke Joustra, bibliothecaris van het Regionaal Archief Alkmaar. In dat *Haarlemmermeerboek* ontvouwde Leeghwater een tot de verbeelding sprekend plan om het steeds groter groeiende Haarlemmermeer droog te maken. In een bijdrage door Han van Zwet worden de achtergronden van Leeghwaters initiatief en de technische en financiële haalbaarheid van zijn plan besproken. Diederik Aten verzorgde ten slotte een korte schets van de carrière van Leeghwater en de ontwikkeling van de mythe rond zijn persoon. *Leeghwater en het Haarlemmermeer* is rijk en geheel in kleur geïllustreerd. Het boekje is te verkrijgen bij het Hoogheemraadschap van Rijnland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, zie www.rijnland.net en www.hhnk.nl. Prijs €15,-.

Week van de geschiedenis 2010

De Week van de Geschiedenis is het grootste historische evenement van Nederland. Ieder jaar doen weer ettelijke honderden musea, bibliotheken en erfgoedinstellingen mee en organiseren speciale activiteiten rond een wisselend thema. In 2010 is dat thema 'water'. De week vindt plaats van 16 tot en met 24 oktober. Het volledige programma van alle bijzondere tentoonstellingen en andere activiteiten is vanaf september in te zien op de website www.weekvandegeschiedenis.nl.

Congres IWHA te Delft

Van 16 tot en met 19 juni organiseert de International Water History Association (IWHA) in samenwerking met de TU Delft, UNESCO-IHE Institute for Water Education, de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis en een serie andere partners een internationaal congres te Delft. De organisatie van dit grote evenement is in handen van de secretaris

van de Vereniging, Maurits Ertsen. Hij is tevens penningmeester van de IWHA. De IWHA-conferenties trekken altijd een grote groep wetenschappers. Daarbij gaat het niet alleen om historici, maar ook ingenieurs, economen, beleidsmedewerkers en waterbeheerders. Op 16 juni vindt bovendien een aparte 'irrigation workshop' plaats, waarvoor een afzonderlijke aanmelding noodzakelijk is. Het definitieve programma van het congres wordt op 15 mei 2010 bekend. Uiteraard zal het Nederlandse waterbeheer en waterstaatsgeschiedenis een belangrijke plaats innemen. Meer informatie is te vinden op de site www.waterhistory2010.citg.tudelft.nl. Daar is ook een registratiemogelijkheid voor deelname.

Canon van Rijnland online

Sinds 26 januari 2010 heeft het Hoogheemraadschap van Rijnland een canon. Dertig vensters tonen dertig momentopnamen van duizend jaar waterbeheer in het gebied van het hoogheemraadschap, dat zich na 1200 geleidelijk ontwikkelde aan weerszijden van de Oude Rijn. De canon is niet in boekvorm gepubliceerd, maar digitaal op de website van het hoogheemraadschap www.rijnland.net. In de canon wordt aandacht gegeven aan momenten waarop iets gebeurde dat gevolgen had voor de toekomst van Rijnland, momenten waarop nieuwe technieken werden ingevoerd of waarop het landschap blijvend veranderde. Het hoogheemraadschap en de polders hebben er voor gezorgd dat het lage land meestal op een adequate wijze werd verlost van overtollig water en zodoende woonbaar bleef. Maar soms schoot het bestuur van Rijnland in de ogen van anderen tekort. Dit kon gevolgen hebben voor het zittende bestuur en voor de manier waarop het bestuur werd samengesteld. Ook dit is in de canon opgenomen. Voor het samenstellen van de canon is dankbaar gebruik gemaakt van de in 2002 en 2006 verschenen boeken *Hollands water* en *Waterstaat in stedenland*, waarin de geschiedenis van het hoogheemraadschap uitgebreid beschreven wordt.

Plannen voor de Afsluitdijk

De in 1932 voltooide Afsluitdijk voldoet niet meer aan de hedendaagse veiligheidseisen. Daarom voerde Rijkswaterstaat een toekomstverkenning uit. Hierin werd niet alleen de veiligheid betrokken, maar ook ander en nieuw gebruik van de dijk. Daarbij kan gedacht worden aan duurzame energie, recreatie en cultuurhistorie. De Afsluitdijk vormt immers in zijn omgeving een uniek cultuurlandschap. De sluizen en andere werken aan weerszijden van de dijk zijn al Rijksmonumenten en Kornwerderzand is aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Een poging van de Stichting Afsluitdijk om de dijk in zijn geheel als Rijksmonument aangemerkt te krijgen, is echter eind 2009 door minister Plasterk afgewezen. De gemeenten aan weerszijden van de dijk vonden dat hij al ruim voldoende bescherming genoot en vreesden beperkingen. In juni 2009 is het eindadvies van Rijkswaterstaat aan staatssecretaris Huizinga overhandigd. Hopelijk volgt in 2010 een definitieve keuze waarmee zowel de veiligheid als de cultuurhistorie van de Afsluitdijk voor de toekomst zijn verzekerd. Zie voor meer informatie www.rws.nl. Bovendien is op de website www.cultureelerfgoed.nl van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de brochure *De Afsluitdijk* te downloaden.

Polderlands

Tussen 1992 en 2001 verscheen in dit tijdschrift letter na letter een eerste proeve van een nieuw glossarium van waterstaatstermen. De samenstellers waren Helga Danner, Ben van Rijswijk, Chris Streefkerk en Frits David Zeiler. Aanvankelijk was ook nog Jan Kuys

Afb. 3. Aanbieding eerste exemplaar van *Polderlands* door de voorzitter van de Vereniging T. van der Weijden (rechts) aan vice-dijkgraaf C. Mantel (foto F.D. Zeiler).

bij dit project betrokken. In de allerlaatste bijdrage over de letter Z gaf de werkgroep reeds aan te streven naar een definitieve publicatie in boekvorm. Tijdens de op 17 november 2009 in het gemeenlandshuis van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier te Edam gehouden ledenvergadering van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis was het zo ver. Daar nam vice-dijkgraaf C. Mantel van het genoemde hoogheemraadschap het eerste exemplaar van het *Polderlands* gedoopte boekje in ontvangst. De uit de streek tussen Edam en Hoorn afkomstige Mantel had direct enkele plaatselijk termen opgezocht en gelukkig, ze stonden er in. Eigenlijk geen wonder, want in *Polderlands* wordt de betekenis van maar liefst 5.500 waterstaatstermen uitgelegd. Het handzame en keurig verzorgde boekje is een onmisbaar instrument voor iedereen die zich toegang wil verschaffen tot de speciale wereld van polders, waterschappen en de waterstaat. *Polderlands, glossarium van waterstaatstermen* is te verkrijgen in de boekhandel. ISBN 987 90 78381 38 9, prijs €19,50.